

**Vlaamse vereniging
tot behoud**
van
historische vaartuigen vzw

www.historisch-vaartuig.be

Nieuwsbrief 66 - oktober 2014

Verantwoordelijke uitgever: Dirk Ramakers

Agenda:

Er staan op deze
moment geen
evenementen aangemeld.

Bestuur:

Dirk Ramakers,

Wodan
(voorzitter) 0(032)478 38 38 45

Lieve Verheyden

Lemsteraak Jonge Sinjoor
(secretaris) 0(032)495 32 21 53

Luc Honsia

boeierschuit Ziet Op U Zelve
(penningmeester)

0(032)495 52 50 72

Broos Colman

touwenboot Brabo III
(bestuurder) 0(032) 476 52 22 64

Jan Rutten

pakschuit Amande
(Redacteur)

William Van Laer

mslb Johanna
(Lay-out en opmaak)

Jan Aerts

Maria-Magdalena

Johan Van Achte

Alea Jacta

E-mail:

info@historisch-vaartuig.be

redactie nieuwsbrief:

vbhvredactie@yahoo.com

Beste leden

Het is de tijd van het jaar dat het blad valt en de dag korter wordt. Het is ook het moment om met een heerlijk gevoel terug te kijken naar wat geweest is, want we hebben een goed vaarseizoen achter de rug. Oostende voor Anker was een groot succes. Tijdens Water-rAnt Mosselevent '14 in Antwerpen kon je over de koppen lopen. Op het Gordelfestival in Vilvoorde was er voor onze historische vaartuigen heel wat belangstelling en tijdens de Open Monumentendag in Mechelen zagen we alleen maar blije gezichten.

Een aantal van onze schepen kreeg dit jaar aandacht in de vakliteratuur: Alice, Ziet Op U Zelve en Vrouwe Baukje.

Maar terwijl we het winteronderhoud van onze schepen plannen, kijken we ook uit naar wat moet komen. Want VVBHV is een vereniging die beweegt.

Volgend jaar hopen we jullie talrijk te mogen begroeten op onze Varend Erfgoedstand tijdens de Belgian Boat Show in Gent.

Deze fantastische stad zal ook in 2015 de bestemming worden voor onze schepen tijdens de Open Monumentendag. Afspraak in september in Portus Ganda.

Dat laatste heb je vast en zeker gelezen op onze Facebookpagina, die jullie volgend jaar ook op de hoogte zal houden van allerlei activiteiten die voor ons meer dan de moeite waard zijn.

Naast de Facebookpagina zetten we ook in op onze vernieuwde website. Volgend vaarseizoen willen we ook zoveel mogelijk schepen voorzien van een zeildoek. De eerste exemplaren werden gesmaakt tijdens de voorbije Open Monumentendag in Mechelen.

Zeik ik al dat VVBHV een vereniging is die beweegt? Op de volgende Algemene Vergadering zal je nog meer vernemen betreffende onze plannen.

Je vraagt waar deze bijeenkomst zal plaats vinden? In het formidabele Gent natuurlijk!

Mag ik jullie namens het voltallige bestuur van VVBHV een goed en hoopvol najaar wensen?

We zien jullie graag volgend jaar terug!

Namens het bestuur

Johan Van Achte

Monumentenwacht Varend erfgoed op non-actief!

Monumentenwacht is in opdracht van de Vlaamse regering opgericht. Van in den beginne werd de organisatie provinciaal gestructureerd. Eerst kwam er een afdeling voor “gebouwen”, in 1993. Later werd er een afdeling “interieur” aan toegevoegd. Begin 2008 werd de afdeling “varend erfgoed” boven de doopvont gehouden, dit na een lange voorbereidende studieronde waarin vele in de sector actieve mensen en verenigingen (waaronder ook VVBHV vzw) een wezenlijke bijdrage hebben geleverd. Er werden toen selectiecriteria voor de monumentenwachters opgesteld en doelstellingen voor lange en korte termijn geformuleerd. Dit resulteerde in het aanwerven van twee monumentenwachters voor het varend Erfgoed: Broos Colman en Jelle Annemans.

Om alles werkbaar te maken had elke provincie een vzw opgericht, bv. vzw Monumentenwacht Antwerpen, vzw Monumentenwacht Limburg, etc. Er werd nog een zesde vzw opgericht, niet afhankelijk van één of andere provincie. Deze vzw werd Monumentenwacht Vlaanderen gedoopt en moest zorgen voor ondersteuning van de provinciale vzw's op gebied van rapportage, opleiding, internationale contacten, veiligheid en dies meer. Om praktische redenen werd de (kleine) afdeling Varend Erfgoed bij de opstart ingedeeld bij de vzw Monumentenwacht Oost-Vlaanderen. De aanwezigheid van de site Baasrode en de toenmalige plannen met deze site hebben daar zeker een rol in gespeeld.

Er moet af en toe gereorganiseerd (of is het bespaard?) worden. Ook dus bij Monumentenwacht. Anderhalf jaar geleden kwam men met het nieuws dat de provinciale Monumentenwacht vzw's opgenomen zouden worden in de eigenlijke provinciestructuur. Bij de meeste provincies wordt de werking, de middelen, het personeel etc. geïncorporeerd in de reguliere provinciediensten. Ook zo in Oost-Vlaanderen. Op 30/06/2014 werd de vzw Monumentenwacht Oost-Vlaanderen opgeheven en werd alles overgedragen naar de provincie. Het personeel van de vzw kreeg een nieuw arbeidscontract bij de provincie aangeboden met daarin andere loon- en arbeidsvoorwaarden.

De twee Monumentenwachters voor het varend erfgoed, Broos en Jelle, hebben beide gekozen om niet mee te gaan in het nieuwe verhaal.

Als gevolg van dit alles, is de dienst Monumentenwacht Varend Erfgoed sinds 01/07 onbemand. Uit de tekst die het nieuwe diensthoofd heeft rondgestuurd naar de aangeslotenen kan men afleiden dat de dienst niet afgeschaft wordt. Dat is al zeer belangrijk. Vanuit VVBHV vzw hopen wij dat er snel werk zal worden gemaakt van een voortzetting op hetzelfde niveau van de diensten die de monumentenwachters steeds hebben aangeboden. Wij hopen ook dat de nieuwe mensen dit met even veel enthousiasme en inzet zullen doen als Jelle en Broos, die door hun vele inspanningen van de afgelopen jaren bij alle varend erfgoed eigenaars goed gekend en zeer gewaardeerd werden. Bij dezen willen wij Broos en Jelle dan ook uitdrukkelijk van harte danken voor al hun inspanningen voor het varend erfgoed en wensen hun het allerbeste voor de toekomst.

Dirk Ramakers

Voorzitter VVBHV vzw

Wij waren daar ook

Turnhout, méér dan alleen speelkaarten

Op moederdag, tenminste zoals de provincie Antwerpen die plaatst, was het weer feest aan de kade te Turnhout. De Havenfeesten van de jachthaven Taxandria, een jaarlijkse bijzonder leuke reünie, gingen dit jaar door onder twijfelachtige weersomstandigheden. Niet getreurd echter, Ria en Jan Van Laer ontvingen er met groot enthousiasme een vijftiental oude schepen en boten.

Samen met de andere leden van Taxandria, en de bijdrage van het bootjesvolk, werd het weerom "kegezellig".
Oud en nieuw te Turnhout. Sleepboten uit vervlogen tijden en modernistische architectuur samen

De tjalk Maria Magdalena afgemeerd aan de havenkom van Turnhout

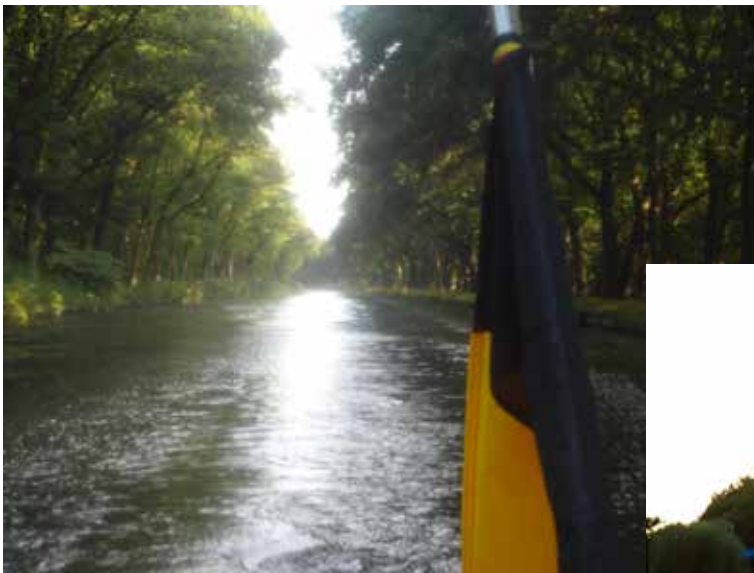

Vanuit hun eigen hobby, de sleepboot Johanna, richten zij zich voornamelijk naar andere sleepbooteigenaars, maar dit jaar ontvingen ze daarnaast een opvallende verschijning: de Maria Magdalena, een uit de kluiten gewassen tjalk die, met majestueus staande mast, hét baken van de bijeenkomst werd.

Tot vreugde van iedereen die een hart heeft voor varend erfgoed lag tussen de sleepboten een oude bekende. De Odilia is weer varende. Oud-eigenaar Dirk Ramakers heeft de geknipte figuur gevonden om deze prachtboot weer in de running te krijgen.

Dat het geregend heeft voor, tijdens en na Turnhout zullen de deelnemers u met zekerheid bevestigen. Foto's nemen van onweer wordt zelden gedaan. Men denkt er niet aan, heeft geen tijd, men heeft de mogelijkheid niet, men is meer bezig met schuilen. Kortom, de "foto-mood" ontbreekt.

Het was echter niet alles kommer en kwel, getuige hiervan enkele foto's genomen tussen Turnhout en Dessel. Waarschijnlijk één van de mooiste stukken kanaal van de Belgische wateren. en natuurlijk de haven als het weer het even toeliet.

Dank aan de mensen van Jachthaven Taxandria in het algemeen, en in het bijzonder aan de familie Van Laer.
Bij leven en welzijn: tot volgend jaar!

Broos Colmann

Brabo-3

Een gewijd schip is er twee waard

Botenwijding te Zates

Liestbeth Hulstaert is reeds jaren de drijvende kracht achter een aloud gebruik: de boot- en Scheldewijding aan de oever te Branst-Bornem.

Sinds jaar en dag worden tijdens een viering, schepen én bemanning gezegend voor een behouden vaart.

Dit jaar kreeg de wijding een bijzonder dimensie. Liesbeth, samen met haar familie en vrienden, heeft de vorige twee jaren hard gewerkt aan een nieuwe multifunctionele steiger. Na veel studiewerk en nog veel meer arbeid werd de steiger dit voorjaar uitgetest en na een inlooperperiode open verklaard voor gebruik. Een ver in de Schelde stekende steiger nodigt de passant uit even halt te houden aan de “Stille Waters”-locatie bij uitstek.

Proficiat aan Liesbeth, haar familie en het technisch team dat alles in goede banen heeft geleid.

Terug nu naar de wijding

Alles speelt zich af in het wondermooie kader van een van de mooiste Schelderakken.

Het toponiem “Koningsrek” komt, niet onverdiend, toe aan dit stuk stroom tussen Mariekerke en Driegoten.

Foto's zeggen meer dan duizend woorden: een impressie van een mooie dag aan de hand van enkele beelden.

Een massa toeschouwers, op de dijk voor herberg “Koningsrek”, luisteren naar de woorden van de pastoor waarmee hij de schepen en bemanningen toespreekt. Daarna nam actrice Antje De Boeck het woord om de Schelde te eren.

Na de korte viering aan de wal komt het echte werk: de zegening van de boten. Aan boord van de Perla Nera nemen de pastoor, Liesbeth, Antje De Boeck en andere “officiëlen” plaats en wordt elk schip individueel gewijd.

Niet alleen aan de wal was de opkomst groot, op de Schelde was het een gewriemel van kleine en grote boten.

Deze foto bekijkt de lezer best samen met de twee volgende. En neen, het is geen spelletje “Zoek de zeven verschillen”. De foto is genomen vòòr de zegening door meneer pastoor, de volgende toont de zegening en de derde foto toont het schip nà de zegening.

De pastoor en zijn gevolg komen langsij om het schip te besprenkelen met gewijd water. In dit specifieke geval werd de zegening van zeer nabij uitgevoerd en werd een extra hoeveelheid wijwater gebruikt.

Het resultaat is verbluffend.

Na de zegening werd het vernis en beslag van het zwaard stralend en glanzend. De bemanning sprak van "een plotse, grote intense hitte en een warm gelukkig gevoel". Waarvan akte.

Heel wat historische schepen hielden eraan hun schip te laten beschermen door een zegening. U ziet de Ziet op u Zelve met liggende mast, en op de achtergrond de Maria-Magdalena met staande mast.

Oud en nieuw bij elkaar. Tussen de oude patrouilleboot Zoef en de zeeschouw De Wuyten een moderne snelboot. Geen onderscheid voor de zegening!

Schipper Swa van de statige Vrouwe Nele bekijkt het gebeuren met aandacht.

Na het afsluiten van de viering en wijding was er tijd voor wat gekte en...
... ontspanning!

Dat de Botenwijding een gevestigde waarde is binnen de wereld van het Varend Erfgoed wordt onderschreven door deze foto. De aanwezigheid van de heren Antheunis (l) en Streitz (r) bewijst het belang dat zij aan dit evenement hechten. De heer Antheunis, voorzitter van de Koninklijke Baden-Powell zeescoutsvereniging van Antwerpen vzw en de heer Streitz, grootgrossier in mandaten bij erfgoedverenigingen, samen in een ontspannen moment.

Dank en proficiat aan Liesbeth Hulstaert & Co voor de organisatie

De minder scherpe foto's werden gemaakt door Broos Colman, de scherpe door Philip Streitz en Georges Jansens.

Broos Colman

Brabo-3

Mosselen

Het spektakel Water-rAnt Mosselevent was een groot succes. De coördinator, Pit De Jonghe, publiceerde hierover een relaas. Met veel plezier nemen we het verhaal hier over.

Een vloot van 30 traditionele rond- en platbodem zeilschepen markeerde het einde van de Nationale Mosselweek op vrijdag 26 september. Bij het draaien van de 12.45 uur brug voer de vloot het Willemdok in om tijdens het weekend het beeld van de oude dokken helemaal te vervolledigen met hun authentieke scheepsrompen, originele zeiltoegages en heel veel sloopse sfeer.

Vijf originele houten Hengsten en Hoogaarzen brachten zoals vanouds mosselen in juten zakken naar de kaai waar chef Jo Bussels er een vernieuwend gerecht mee klaarmaakte, helemaal naar de smaak van Ann Van Helsen. Diezelfde namiddag voeren de vijfentwintig andere tjalken, lemmeraken, schouwen en bollen door naar het naburige Bonapartedok. Een heel weekend lang bewonderden 7000 Antwerpenaren de authentieke schepen die eeuwenlang vracht en vis van en naar de haven vervoerden, ze luisterden naar hun verhalen en genoten van de muziek. En de mosselen, natuurlijk.

Water-rAnt vrolijke bemanningen

Een lief evenement trekt op een bijzondere manier de aandacht naar het watererfgoed van de Scheldedelta, vindt de vzw Water-rAnt.

Vandaar dat ze de kans aangrepen om bij het slot van de Mosselweek een zo ruim mogelijk publiek een staalkaart te tonen van authentieke Scheldescheepen.

Kennis maken met scheepsbouw en tradities: een Aha Erlebnis van formaat

Het publiek kon tijdens Water-rAnt aan boord gaan rondkijken op de typische schepen van de Scheldedelta. Scheepsbouwers lieten die decennialang groeien om over het ondiepe water rond de Zeeuwse Eilanden en tussen de Scheldezandbanken te varen. De Hoogaarzen werden in massief hout gebouwd op de talloze werfjes aan de rechter Scheldeoever, de Hengsten aan de linkeroever.

Platbodemtekening

Vandaag zijn het verenigingen zoals Behoud Hoogaars (Zeeland) en Tolerant (Rupelmonde) die de laatste resterende schepen opsporen en restaureren. De schepen worden uitgerust zoals weleer, weliswaar met moderne veiligheidsuitrusting die knap gecamoufleerd wordt om het originele uitzicht niet te verstoren. Zij varen ermee zoals het oorspronkelijk gebeurde. De zeilen worden manueel bediend en slapen gebeurt in een piepklein hutje onder het voordek, zonder werkelijk comfort, maar met een gietijzeren kacheltje.

Dank zij de Ronde en Platbodem-vrienden Zuidwest-Nederland en Vlaanderen werd de noordkant van het Willem- en het Bonapartedok gevuld met fonkelende schepen die stuk voor stuk het historisch verantwoord beeld hielpen samenstellen. Ook de vrijwilligers die het Kranenpark van het MAS onderhouden kwamen letterlijk in beeld. De Stuckenholtz-kraan op de kaai wordt helemaal met de hand bediend, maar ook -zoals we hebben vastgesteld- met hard kreunen.

Water-rAnt zeemeermin

MAS omsingeld door masten en zeilen

Deze kleine vloot meerde aan tegen de openbare steiger in het Willemdok zodat het publiek zonder veel capriolen aan boord kon stappen. De bemanningen in visserskleding legden met plezier en nog meer ervaringskennis de werking van het schip uit. Ze demonstreerden hoe de schepen droogvielen op de mosselbanken, de vissers de schelpen in het open ruim kieperden en hoe ze met hoogwater naar Antwerpen, Lier, Mechelen, Willebroek, Brussel of Roubaix voeren. Daar zetten ze de gevulde manden op de kaai en verkochten de vangst direct aan de mosselleursters ofte de "viswaaiven".

Aan de andere kant van het MAS, tegen de Veurnekaai legden, de andere rond- en platbodemschepen aan die een bijzondere binding hebben met Antwerpen. Zo hebben tjalken en klippers decennialang vracht van en naar Antwerpen gebracht onder zeil. De ijzeren schepen zijn de getuigen van de overgangperiode tussen de ambachtelijke scheepsbouw in hout en de eerste pogingen tot engineering en industriële scheepsbouw in ijzer, later staal.

Water-rAnt-mosselen

Het opduwertje Prinses vierde haar honderdste verjaardag, net zoals de houten Zeeuwse Poon Ouderhoek. Het motorscheepje deed toen dienst als een varende hulpkracht voor al die zeilende schepen wanneer ze zonder wind vielen of in de dokken moesten manoeuvreren. Ook de Ouderhoek is uniek. Er zijn geen Ponen meer over en deze werd helemaal versierd met Jugendstil houtsnijwerk.

Daarnaast lagen netjes onderhouden Lemmeraken, Schouwen, Blazers en andere, waarvan er enkele in Antwerpen als replica's werden gebouwd. Grote vedetten: honderd jaar Ouderhoek (massief houten Zeeuwse Poon) en honderd jaar Prinses (opduwertje, eerst stoom- later motorbootje dat zeilende vrachtschepen voortduwde) en de Gerlache (de schooltjalk van&voor 'A').

Water-rAnt muziek

De meerwaarde van sloopstradities

De platbodems van de Zeescouts bewijzen dat er jong dynamisme in de vloot zit. De zeescouts vinden dat de traditionele waarden die bij het varen en onderhouden van deze schepen komt kijken belangrijke aspecten ontwikkelen die goed zijn bij de vorming van persoonlijkheid maar ook in het dagelijkse en het bedrijfsleven: organiseren, delegeren, omgaan met verantwoordelijkheid en initiatief.

Drie dagen lang waren de kaaien rond het MAS het toneel van deze originele schepen en hun zorgende bemanningen. Aan boord van de driemaster Marjorie II genoten passanten van de oesterbar. Er waren verrassingsoptredens van muziekgroepen, zoals die van het kleinste vissersorkest ter wereld Gaffeltuig die traditionals uit het sloopvaartrepertoire brachten.

Aan wal stond men in de rij voor de heerlijke mosselen van De Schelp en de meest authentieke schipperskroegen van Het Eilandje: Batavier, 't Stille Water en Het Licht der Dokken zorgden voor de onontbeerlijke natjes met zicht op een vloot die sinds vijftig jaar niet meer in het oudste dok van Antwerpen was geweest.

Water-rAnt-rondleiding

Vertel het verhaal van de sloopvaarschatten

Een wervelend en goed met zonlicht overspoeld evenement, vinden de Water-rAnt organisatoren, die ons de kans hebben gegeven om het verhaal van deze schepen te vertellen. We hebben het watererfgoed dat vol vitaliteit zit dichterbij een zeer geïnteresseerd publiek gebracht. Hierdoor vinden we een plaats in het historische beeld van de Schelde, van deze stad en deze haven, en vullen we het sloopvaartbeeld aan. We werken hierdoor mee aan het collectieve bewustzijn van onze varende rijkdommen, waarmee het behoud ervan, maar ook het varen ermee, niet vergeten wordt.

Met dank aan Pit de Jonghe

Een avontuur

Ik lig te verwaaien op de Grevelingen, aan het eilandje Dwars in de Weg. Het loopt tegen de avond en eindelijk begint de wind te luwen. Reeds vijf dagen waait het constant windkracht vier tot vijf en regent het (soms) met bakken. Het luik staat open -dat kan nu terug- en ik steek even m'n hoofd buiten.

Ik hoor het prachtige geluid van een tweecilinder Kromhout en zie een flinke wad- en sontvaarder komen aantuffen. Mooi om te zien en vooral mooi om te horen. De schipper vertraagt en maakt aanstalten om te keren en aan te meren aan de speciaal voorziene palen -waaraan ik aan de binnenkant lig- voor de "+15 m schepen".

Een schip van 200 ton meer je niet aan in 1 minuut, dus ik duik nog even naar beneden voor een toiletbezoekje.

Net wanneer ik terug de trap op wil om aan dek klaar te staan voor hulp, hoor ik geroep en getier en... zie ik de boeg van het schip op 1 meter afstand en in volle vaart op me afkomen. Meer dan omhoog kijken kan ik niet doen... het euvel geschiedt: mijn toekomstige buurman knalt tegen 4-5 kilometer per uur tegen het berghout van Amande, schampt af en schuift verder door naar mijn achterschip. Daar aangekomen ramt hij de dukdalf, waardoor mijn (toch niet dunne) landvasten knappen. Door de schok stuitert de kont van de wad en sontvaarder tegen de andere dukdalf en doet ook daar mijn (toch niet dunne) landvasten knappen.

Ik word nu gedwongen snel een noodoperatie uit te voeren: Amande terug vastknopen aan iets dat niet beweegt, de dukdalven dus. Maar hierbij word ik afgeleid door een escalerende scheldpartij tussen enerzijds: de mondige schippersvrouw en anderzijds: een al even mondige pleziervaarder die 30 meter verder ligt aan de binnenkant van de steiger, en dus absoluut geen betrokken partij is. Niet betrokken maar wel een vocabularium hanterend alsof hij ter plekke een bijna-dood ervaring beleefde en dacht door goed te schelden gered te kunnen worden. Intussen leerde ik uit de repliek van de schippersvrouw dat haar man wél goed kon varen, want dat deed hij al dertig jaar, dat zij niet gediend was van het commentaar van de toeziende recreant, dat zij terstond aan wal zou komen om hun discours verder te zetten, maar dat zij eerst met mij nog even de schade moest opmeten, en dat zij dan haar man -de schipper dus- zou sommeren onmiddellijk deze plek te verlaten want dat zij in zulk een sfeer van vijandigheid de komende nacht niet zou kunnen slapen en dat ze dus maar beter elders een plek zouden zoeken en dat dit ook veiliger zou zijn voor de recreant in kwestie. De zoon vindt zichzelf geroepen om het aan zijn vader aangedane onrecht -namelijk het uitgescholden worden- via een privégesprek met mij met verdedigende argumenten te kunnen rechtzetten. Hij bevestigt dat: zijn vader inderdaad wél goed kan varen en dat de oorzaak van dit euvel te wijten was aan een niet-luisterende keerkoppeling en dat het dus niet aan vader lag zodat ik geen reden heb om boos te zijn, wat ik niet was, maar wel die ander daar... en dat hij wel geschrokken was maar dat hij nu snel een landvast aan de (intussen scheve) dukdalf moet vastmaken.

Dat de schaderegeling en de daaropvolgende aftocht snel moesten afgehandeld werd duidelijk omdat ik gevraagd werd om onmiddellijk mijn schade mee te delen zodat een en ander geregeld kon worden. Ik moet hierbij vermelden dat noch zij, noch ik al (terug) landvasten aan de palen hadden. Dat moest nu snel gebeuren en dan kon er overgegaan worden tot inspectie. Behalve geknapte landvasten en verfschade op het berghout (maar daarvoor dient dat toch?) was er geen schade. Ja toch: een kast open en een omgevallen vaas (met droogbloemen) en een potlood op de grond en een handdoek in de douche gevallen. Maar daarvoor dien je geen schadeclaim in dus. Iedereen tevreden.

Vermits het terug begon te regenen dook ik onderdeks en besloten mijn burens blijkbaar van strategie te veranderen en toch te blijven liggen. Een hele nacht droomde ik van ramkoersen, op drift geraken, zinken, vechtpartijen met recreanten, niet ingediende schadeclaims en nog veel meer leuke dingen, teveel om op te noemen.

Maar de volgende ochtend scheen de zon en stond mijn buurman klaar met splinternieuwe landvasten en bleek het hele gezin heel sympathiek te zijn. De recreant was intussen (met de noorderzon?) vertrokken.

Jan Rutten

A/b Amande

Om te lezen

Nautisch documentatiecentrum Rupelmonde

Na de ontmanteling van de bibliotheek van het Nationaal Scheepvaartmuseum kwam een deel van de boekwerken terecht bij vzw Tolerant.

Aangevuld met een aantal schenkingen van boeken, scheepsplannen, knipsels en tijdschriften vormt dit alles een mooie documentatiecentrum. Na registratie en labeling werd nu ook begonnen aan digitalisering van een aantal werken.

Ontlenen kan (voorlopig) niet, maar je kan na het maken van een [afspraak](#), de bib raadplegen.

Om te doen

Voor 4 euro oud ijzer

Vertelwandeling over de IJzerlaan

Ooit begroef men de Kempische vaart, in Antwerpen, onder de huidige IJzerlaan en werd een bloeiende wijk, op de grens tussen Merksem en de Antwerpse Dam, letterlijk drooggelegd. Om de sfeer van toen te doen herleven, is er nu de vertelwandeling "Oud IJzer".

Steeds op zondag: 2, 9, 16, 23, 30 november, 7, 14, 21, 28 december 2014, van 10.30 uur tot 13.00 uur. Ticket à 4 euro.

Eil Circo d' Eil Fuego

Joossengang 14, 2060 Antwerpen-Dam

Meer [info](#) en inschrijven: tel. 03 22 11 333 of stadinverandering@stad.antwerpen.be

Alle hens aan dek

Het 75-jarig bestaan van De Vrienden van het Nationaal Scheepvaartmuseum werd voor de zomer in het MAS gevierd. In het kader van dit jubileum loopt nog tot eind 2015 een tentoonstelling in het Kijkdepot aldaar. Zeker de moeite waard om een kijk(je) te gaan nemen, want de verzameling is veel te uitgebreid om hier een opsomming te geven.

Breng een gratis bezoek. Voor info kan je [hier](#) terecht.

Om te weten

Scheepsdrankjes (en -voeding), de onmisbare metgezellen van de zeeman: deel 3

Spijs en drank gaan nauw samen, daarom even een beknopte toelichting over voeding aan boord. Beknopt, want er was weinig kwantiteit, de kwaliteit liet veel te wensen over, en variatie was er al evenmin.

In de koopvaardij en de marine was de toestand nog meer belabberd dan in de zeevisserij, omdat de vissers dan toch nog ten minste een stukje konden eten van hun eigen vangsten. Maar voor het overige was het vrijwel overal dezelfde kost: brood was er uiteraard slechts bij de aanvang van de reis, en daarna moest men zich behelpen met scheepsbeschuit, waaruit na verloop van tijd maden en torren te voorschijn kwamen.

Aardappelen waren slechts beperkt houdbaar, en dus enkel bruikbaar voor relatief korte reizen.

Groenten en fruit waren een ongehoorde luxe, maar toch had men op de lange omvaart meestal wel appelen aan boord ter voorkoming van scheurbuik, soms aangevuld met citroensap. Voorts was er ook nog gerookt of gezouten vlees, ranzige boter en kaas, erwten en bonen, en dat was zo ongeveer alles.

Waar er een kombuis was en een scheepskok, werd wel een poging gedaan om iets te verschaffen dat min of meer "eetbaar" was, doch veel verder dan allerlei vormen van "samengekookt eten" is men niet gekomen, ofschoon bepaalde "ratatoe's" eigenlijk niet zo slecht waren, zoals de bekende "lapkoes", een vissersmaal bestaande uit aardappelen, ajuin, laurierbladeren en vis of ingeblikt vlees.

Jan Rutten

a/b Amade

Met dank aan Roger Jansoone

Kombuiswerk

Lapkoes was/is een klassieker in de koopvaardij. Denen en Noren kennen het als lapskaus. De oorsprong is rond 1700 in Lancashire te vinden, waar het gerecht lobcourse heette. Eind 19de eeuw werd de term zodanig met de zeevaart geassocieerd dat lobcouser een lapnaam voor matroos werd.

Lapkoes is een stoofpot die je best een dag op voorhand maakt.

Ingrediënten voor 4 personen

- 600 geschilde aardappelen, in blokjes gesneden.
- 4 uien, grof gesneden
- 1 blik corned beef
- 250 g wortelen, in blokjes gesneden.
- 250 g erwten (diepvries of blik), facultatief
- 50 g boter
- Tijm, laurier, peper, zout

Smelt de boter en laat er de gesneden ui in zweten. Voeg kleine stukjes cornedbeef, tijm en laurier toe. Voeg de aardappelen en de wortelen toe, en overgiet met water tot de aardappelen net niet bedekt zijn. Laat zachtjes koken tot de groenten gaar zijn. Op het laatste kun je er nog erwten aan toevoegen. Afkruiden met peper en zout.

Een lekker biertje smaakt hier het best bij.

Jouw kombuiswerk hier?

Vast en zeker hebben jullie een favoriet recept dat je aan boord bereidt. Speel het ons door en laat, via deze nieuwsbrief, da anderen meegenieten.

Oeschaertiaentje 28

Varen, oktober 1976

“De mensen woaren d'r geweldig schau van.
Op 't onverwachs kost die op aune rugge springen.
Dâ moeten vriëe dingen geweest zijne.
Hij hood'n echt biëstevél op zijne rugge. En allemoal zwoare keetingen.
Ge moest gij hem dan nen hiëlen en droagen tot woare dan 't geiren hood !”

Verschrikkelijke historie.

Toen we voor de eerste keer met den Oeschaert naar Lokeren voeren voor winterberging, passeerden we in de Moervaart aan de achterkant van het erf van een tante (ja, we hebben in de familie ook nog normale mensen). We moesten het schip vastmaken en koffie komen drinken. Op een bepaald ogenblik vielen (figuurlijk!) de ogen van tante op de naamplaat 'den Oeschaert'. Ze snakte even naar adem en vroeg dan met een wat beverige stem of ik wel wist wat dat betekende.

Ik ben niet bijgelovig (nochtans zijn we ooit eens op een vrijdag de dertiende door ons bed gezakt) en dus glimlachte ik samenzweerderig want natuùrlijk weet ik wat ossaart, oessaart, oschaart, oeschaart, osschaart betekent... Enfin, dat dacht ik maar. Want buiten het verhaaltje waarmee dit artikel aanvangt, wisten wij niet veel meer over Oeschaert.

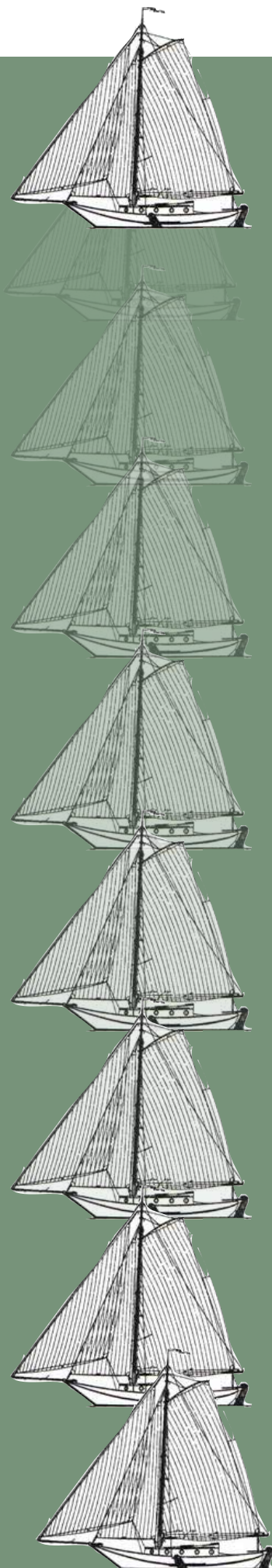
En dan heeft tante Celestine (hemelse naam!) zo'n beetje verteld over ossaart. Bijvoorbeeld wat voor gruwelijkheden hij heeft uitgehaald met Lowie van Charel van aan den draai daar.

Ter verontschuldiging van ossaart moet worden gezegd dat het pikdonkere nacht was, in de vroege uren en dat Lowie van Charel van aan den draai daar, niet heel nuchter meer was...

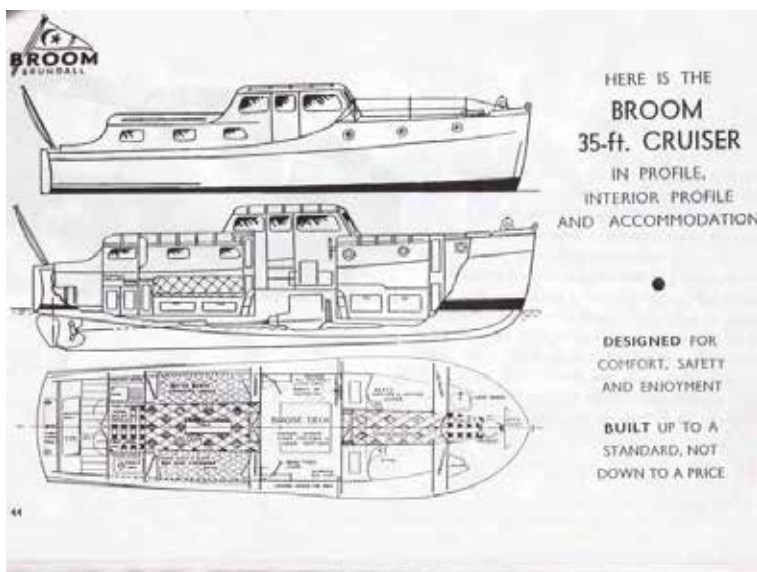
O, apropos, als ge zelf ooit eens op een pikdonkere nacht 'zwaarbeladen' naar huis gaat, geef dan de schuld niet aan den Oeschaert... En verwar hem dan ook niet met een 'kater', hoewel osschaart zich soms als een grote kat voor doet.

En mocht ie toch eens op uw rug willen komen zitten, dan kunt ge dat vermijden door veel te bidden, aan alle kapellekes te stoppen en altijd rechts af te slaan. Helpt dat alles niet, kom mij dan nadien eens vertellen hoe het afgelopen is...

Met dank aan Fernand Van den Keybus

Van het ledenfront - Nieuw lid

Broomside

Eigenaar:
Bosschaert Joke

Type schip:
Motorjacht

Bouwjaar:
1940

Werf:
Broom & Sons, UK

Afmetingen:
10,90 m x 3,05 m x 1,05 m

Motor:
Perkins, 4108.M, 35 pk, 1963

Thuishaven:
Mechelen

